

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative approach) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ในการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อสัมพันธภาพการครองชีวิตคู่ของคนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาคือ คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหวที่เป็นสมาชิกของสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,219 คน (ข้อมูลจากสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2549)

การสุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

1) การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกคนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ที่ใช้ชีวิตอยู่ในปัจจุบัน

2) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample random sampling) การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร Sample size ของ Yamane $n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$ ดังนี้ (สุนันทา เลานันทน์ และคณะ 2545: 82)

	n	=	$\frac{N}{1+N(e)^2}$
เมื่อ	n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
	N	=	ขนาดของประชากรที่ศึกษา
	e	=	ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
แทนค่า	n	=	$\frac{1,219}{1+1,219(0.05)^2}$
	n	=	301 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของคนพิการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ โรคประจำตัว ระยะเวลาที่พิการ ระดับความพิการ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มสมรส ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ โรคประจำตัว ความพิการ ประเภทความพิการ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลปัจจัยทางครอบครัว ได้แก่ รูปแบบครอบครัว รายได้ของครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระยะเวลาการครองชีวิตคู่ จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลการมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว จำนวน 8 ข้อ

ข้อมูลการมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว วัดโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 8 ข้อ แบบของคำถามในแบบสอบถามเป็นคำถามแบบปลายปิด เป็นแบบมาตราวัดประมาณค่า แบบลิเคิร์ต ซึ่งเป็นแบบ 5 อันดับ (สมเดช สิทธิพงษ์พิทยา 2545: 224-226) ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (สุกมาส อังสุโชติ 2546: 35)

ส่วนที่ 5 ข้อมูลสัมพันธภาพในการครองชีวิตคู่ จำนวน 39 ข้อ ได้แก่

การยกย่อง และการให้เกียรติกัน	จำนวน	8	ข้อ
ความซื่อสัตย์ต่อกัน	จำนวน	8	ข้อ
การให้อภัยกัน	จำนวน	7	ข้อ
การช่วยเหลือกัน	จำนวน	8	ข้อ
การมีเพศสัมพันธ์	จำนวน	8	ข้อ

สัมพันธภาพการครองชีวิตคู่ของคนพิการ วัดโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 39 ข้อ แบบของคำถามในแบบสอบถามเป็นคำถามแบบปลายปิด เป็นแบบมาตราวัดประมาณค่า แบบลิเคิร์ต ซึ่งเป็นแบบ 5 อันดับ เกณฑ์การให้คะแนน เช่นเดียวกันกับ เกณฑ์การให้คะแนน ข้อมูลการมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว

3. การสร้างเครื่องมือ

3.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.2 สร้างแบบสอบถาม สำหรับคนพิการและคู่สมรส ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองทั้งหมด

3.3 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ พิจารณา ปรับแก้ไข แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านประกอบด้วย ด้านครอบครัว คนพิการ และสถิติและการวิจัยทางสังคมศาสตร์

การหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Index of Item-Objective Consistency) มีสูตรในการคำนวณดังนี้ (สุกมาส อังคุโชติ 2546: 45-46)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	หมายถึง	ดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
$\sum R$	หมายถึง	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเงื่อนไขดังนี้

1	=	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงกับเนื้อหาที่กำหนด
0	=	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงกับเนื้อหาที่กำหนด
-1	=	แน่ใจว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงกับเนื้อหาที่กำหนด

การพิจารณาข้อคำถามวัดตรงกับเนื้อหาหรือไม่ ใช้เกณฑ์ว่า ถ้า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามวัดตรงกับเนื้อหา แต่ถ้า IOC มีค่าน้อยกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงกับเนื้อหา และผู้วิจัยได้ตัดคำถาม การให้อภัยกัน ข้อที่ 3 ท่านและคู่สมรสเลือกเวลา หรือ สถานที่ที่เหมาะสมในการให้อภัยกัน จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน เมื่อนำมาหาค่า IOC แล้วมีค่าน้อยกว่า 0.5 เป็นข้อคำถามวัดไม่ตรงกับเนื้อหา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรึกษากับท่านอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว

3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับคนพิการทางกาย หรือการเคลื่อนไหวที่ศูนย์พัฒนาอาชีพคนพิการ เลขที่ 78/10 หมู่ 1 ซอยติวานนท์ปากเกร็ด 1 ถนนติวานนท์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 และโรงงานไทยวีล (THAI WHEEL) เลขที่ 78/14 หมู่ 1 ซอยสถานสงเคราะห์ ถนนติวานนท์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 จำนวน 31 ตัวอย่าง คิดเป็น 10.299 % ของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

3.5 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อถือได้ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS 10.0 for Windows ปัจจัยทางครอบครัว (การมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ = .6407 ส่วนสัมพันธภาพ

การครองชีวิตคู่ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ = .7918 และได้ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ = .8317

3.6 หลังจากทดลองใช้แล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ขออนุญาตจากสำนักบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย

4.2 นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล ไปขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลต่อนายกสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย โดยขอรายการชื่อ ที่อยู่ พร้อมเบอร์โทรศัพท์สำหรับติดต่อสมาชิกคนพิการทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,219 คน (ถึงวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2549)

4.3 ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ติดต่อกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแนะนำตัวเอง และแจ้งความประสงค์ในการติดต่อ ซึ่งสมาชิกยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ในเบื้องต้น ได้ประสานขอความร่วมมือกับทางสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย ช่วยแจ้งให้สมาชิก ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ที่สามารถติดต่อได้มีจำนวน 278 คน ที่ใช้ชีวิตอยู่ในปัจจุบัน

4.4 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้ถึงกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ (Mailed questionnaire) พร้อมใส่ซองซึ่งได้กำหนดชื่อถึงผู้วิจัยและติดแสตมป์ เพื่อความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืนให้ผู้วิจัย

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยมีผู้ช่วยส่ง และเก็บแบบสอบถามจำนวน 1 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนมาประมาณ 4 สัปดาห์

4.6 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 272 ฉบับ ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ได้เพียง 269 ฉบับ

4.7 ขออนุญาตจากสำนักบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากมูลนิธิสายใจไทย โดยได้ไปแจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง อีกจำนวน 40 ฉบับ แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพิ่มอีก 32 ฉบับ รวมเป็น 301 ฉบับ แล้วเตรียมพร้อมในการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 อธิบายดังต่อไปนี้

5.1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของคณพิการ และคู่สมรส ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ โรคประจำตัว ระยะเวลาที่พิการ และระดับความพิการ ใช้สถิติความถี่ ร้อยละ

5.2 ตัวแปรอิสระ ข้อมูลปัจจัยทางครอบครัว ได้แก่ รูปแบบของครอบครัว รายได้ของครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระยะเวลาการครองชีวิตคู่ และการมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 ตัวแปรตาม ข้อมูลสัมพันธภาพการครองชีวิตคู่ของคณพิการ ประกอบด้วย การยกย่องและการให้เกียรติกัน ความซื่อสัตย์ต่อกัน การให้อภัยกัน การช่วยเหลือกัน และการมีเพศสัมพันธ์ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อแสดงความคิดเห็นการมีกิจกรรมร่วมกัน	ทางบวก	ทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผลแบบสอบถามการมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว ใช้เกณฑ์ประมาณค่าของเบสท์ (Best, 1981:204 –205) (อ้างถึงใน พรทิพย์ จิตสม 2547: 48) ดังนี้

คะแนน 4.50 – 5.00 หมายถึง การมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว ระดับสูงมาก

คะแนน 3.50 – 4.49 หมายถึง การมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว ระดับสูง

คะแนน 2.50 – 3.49 หมายถึง การมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว ระดับปานกลาง

คะแนน 1.50 – 2.49 หมายถึง การมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว ระดับต่ำ

คะแนน 1.00 – 1.49 หมายถึง การมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว ระดับต่ำมาก

5.4 การทดสอบสมมุติฐาน สถิติค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis) นำผลการวิเคราะห์มาเขียนเป็นสมการทำนาย

$$\text{จากสมการ } \hat{Y} = a + bx$$

เมื่อ = ค่า Y ที่พยากรณ์ได้จากสมการ

A = ค่าคงที่ (constant)

- b หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยทางครอบครัว ได้แก่ รูปแบบครอบครัว รายได้ของครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระยะเวลาการครองชีวิตคู่ และการมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว
- x หมายถึง รูปแบบครอบครัว รายได้ของครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระยะเวลาการครองชีวิตคู่ และการมีกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว

ข้อมูลปัจจัยทางครอบครัว ประกอบด้วย รูปแบบครอบครัว รายได้ครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และระยะเวลาการครองชีวิตคู่ มีระดับการวัดเป็น Nominal Scale จึงได้เปลี่ยนระดับการวัดเป็น Dummy variable (ตัวแปรหุ่น) ดังนี้

1) รูปแบบครอบครัว ทำเป็น Dummy variable โดยให้ ครอบครัวเดี่ยวเป็นฐาน คือ ครอบครัวเดี่ยว = 1 ครอบครัวขยาย = 0

2) รายได้ครอบครัว ทำเป็น Dummy variable โดยให้ 5000-10000 บาทเป็นฐาน คือ รายได้ 5000-10000 บาท = รายได้นอกจากนี้ = 0

3) สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทำเป็น เป็น Dummy variable โดยให้รายได้เท่ากับรายจ่าย = ไม่เหลือเก็บเป็นฐาน คือ รายได้เท่ากับรายจ่าย = 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจนอกจากนี้ = 0

4) ระยะเวลาการครองชีวิตคู่ ทำเป็น Dummy variable โดยให้ 11 ปีขึ้นไปเป็นฐานคือ ระยะเวลาการครองชีวิตคู่ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป = 1 ระยะเวลาการครองชีวิตคู่นอกจากนี้ = 0